

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

ODGOVORI NA UPITE U VEZI S VELIKIM IZLOŽENOSTIMA KREDITNIH INSTITUCIJA

Relevantni propisi:

1. Odluka o velikim izloženostima kreditnih institucija (Narodne novine br. 111/2018. i 120/2018.: dalje OVIKI) kojom su prenesene Smjernice o povezanim osobama u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA/GL/2017/15)
2. Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (u nastavku: Uredba (EU) br. 575/2013)
3. Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1187/2014 od 2. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za utvrđivanje ukupne izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u vezi s transakcijama s odnosnom imovinom (u nastavku teksta Delegirana uredba (EU) br. 1187/2014)
4. Uredba (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice

Napomena: Uredbe Europske unije izravno se primjenjuju u državama članicama te Hrvatska narodna banka nema ovlasti za tumačenje odredbi uredbi.

Područje:	Članak 3. OVIKI
Tema:	Izješćivanje izloženosti koje zadovoljavaju uvjete za primjenu "Limita važećih u prijelaznom razdoblju"
Broj pitanja:	500/2020-218/1-MT-SPT
Datum objave odgovora:	22. travnja 2020.
Pitanje:	<p>Vežano za izvješćavanje o Velikim izloženostima (C 28.00 i C 29.00) za datum 31.03.2020., traži se informacija kako postupiti u pogledu prikaza izloženosti nastalih na dan ili nakon 12.12.2017 koje zadovoljavaju uvjete za primjenu "Limita važećih u prijelaznom razdoblju" definiranih u članku 3. Odluke o velikim izloženostima – prikazati ih u stupcu ((–) Izuzeti iznosi), ili u stupcu (Vrijednost izloženosti nakon primjene izuzeća i CRM-a/Ukupno)?</p>
Odgovor:	<p>Dopuštene više stope ograničenja u izvješćajnim obrascima ne mogu se iskazivati kao izuzeća, već se iz izvješćajnih LE obrazaca, za izloženosti koje udovoljavaju tim uvjetima, u prijelaznim razdoblju trebaju iskazivati povećane stope vrijednosti izloženosti nakon primjene izuzeća i tehnika smanjenja kreditnog rizika koje su osnova za izračun ograničenja.</p> <p>Stoga se u izvješćajnim obrascima C 28.00 i C 29.00 koji se popunjavaju za potrebe izvješćivanja o velikim izloženostima i koncentracijskom riziku sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 680/2014 izloženosti koje udovoljavaju uvjetima za primjenu dopuštenih viših stopa ograničenja definiranih člankom 3. Odluke ne mogu iskazivati u stupcima "(-) Izuzeti iznosi" već se trebaju iskazivati u stupcima "Vrijednost izloženosti nakon primjene izuzeća i CRM-a/Ukupno".</p>

Područje:	Članak 3., članak 7. i članak 10. OVIKI, članak 493. stavak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Povezivanje središnje države i središnje banke za potrebe limita u prijelaznom razdoblju
Broj pitanja:	231
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019.

Pitanje:	<p>Je li za potrebe pridržavanja ograničenja izloženosti sukladno članku 3. OVIKI (limiti važeći u prijelaznom razdoblju), a u vezi članka 493. stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice, nužno središnju državu i središnju banku smatrati grupom povezanih osoba. Konkretnije, treba li u prijelaznom razdoblju limitirati izloženosti prema takvoj grupi povezanih osoba ili se središnja država i središnja banka u smislu prethodno navedene regulative ne smatraju grupom povezanih osoba te je svakoj od njih pojedinačno dozvoljen limit izloženosti u prijelaznom razdoblju do 75% osnovnog kapitala do 31.12.2019., odnosno do 50% osnovnog kapitala do 31.12.2020. godine. Sukladno članku 7. Odluke kreditna institucija dužna je utvrditi da dvije osobe čine jedan rizik ako među njima postoji odnos kontrole bez obzira na to provodi li osoba stvarnu kontrolu. Analizom članka 7. stavka 4. Odluke zaključuje se da postoji potencijalna osnova za povezivanje središnje države i središnje banke u grupu povezanih osoba.</p>
Odgovor:	<p>Odgovor se daje primarno s aspekta obveze povezivanja središnje države u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: RH) sa središnjom bankom u RH, što je u RH Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB).</p> <p>Iako HNB u skladu s člankom 2. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008. i 54/2013.) ima svojstvo pravne osobe i u isključivom je vlasništvu RH, smatramo da zahtjevi iz članka 7. Odluke nisu primjenjivi na odnos središnje države u RH i HNB-a. Ističemo da je HNB središnja banka u RH čiji su cilj i zadaci uređeni posebnim, spomenutim, Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i koja je pri ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna i neovisna. Osim toga i Ustavom Republike Hrvatske je propisano da je HNB samostalan i neovisan i o svom radu izvještava Sabor RH, stoga ne bi bilo opravdano na HNB primijeniti koncept kontrole kako je propisan člankom 7. Odluke. Iz toga proizlazi da temeljem odnosa kontrole nije potrebno formirati grupu povezanih osoba koju bi činili središnja država u RH i HNB.</p> <p>Nadalje, s obzirom na članstvo RH u Europskoj uniji, HNB je sastavni dio Europskog sustava središnjih banaka, te je neovisnost HNB-a i njegovih članova uređena i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije i Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (članak 71. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci). Spomenuti Ugovor i Statut pravni su akti koji se odnose na sve središnje banke iz država članica Europske unije, stoga možemo zaključiti da je svaka središnja banka države članice neovisna u svom radu zbog čega je nije potrebno uključivati u grupu povezanih osoba sa središnjom državom u toj državi članici temeljem odnosa kontrole.</p>

	Dakle, iz toga proizlazi da se limiti iz članka 3. Odluke primjenjuju zasebno na izloženost prema središnjoj državi i zasebno na izloženosti prema središnjoj banci. Pritom skrećemo pozornost da pri utvrđivanju izloženosti prema središnjoj državi za potrebe limita iz članka 3. Odluke treba voditi računa da se veći limit u prijelaznom razdoblju primjenjuje samo na izloženosti prema osobama iz članka 493. stavka 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 dok izloženost prema ostalim osobama iz grupe povezanih osoba sa središnjom državom ne smije prelaziti limit iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.
--	--

Područje:	Članak 114. stavak 4., članak 235. stavak 3., članak 493. stavak 4. i 7., članak 495. stavak 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 te prijelazne odredbe iz članka 3. i 3.a. OVIKI
Tema:	Tretman EUR izloženosti za potrebe izračuna velike izloženosti
Broj pitanja:	500/2021-45/1
Datum objave odgovora:	14. travnja 2021.
Pitanje:	Imajući u vidu integracijske procese Republike Hrvatske unutar okvira EU te očekivano pristupanje tečajnom mehanizmu (ERM II) te perspektive primanja Republike Hrvatske u EMU, traži se razmatranje prijedloga da se za potrebe izračuna velikih izloženosti prema središnjoj državi i središnjoj banci, izloženosti u EUR tretiraju kao izloženosti u domaćoj valuti, tj. da se primjenjuje ponder rizika 0%.
Odgovor:	<p>S obzirom na nove regulatorne izmjene nastale po utjecajem pandemije COVID-19, Uredba (EU) 2020/873 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2020. o izmjeni uredbi (EU) br. 575/2013 i (EU) 2019/876 u pogledu određenih prilagodbi kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19 (dalje u tekstu: Uredba (EU) 2020/873), u novom članku 500.a uvodi se novi privremeni tretman javnog duga izdanog u valuti druge države članice.</p> <p>Pri tom se u članku 500.a stavku 1. Uredbe (EU) 2020/873 uvodi privremeno izuzeće od zahtjeva iz članka 114. stavka 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 za izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama država članica ako su te izloženosti nominirane i financirane u domaćoj valuti druge države članice uz sljedeći prijelazni tretman:</p> <p>(a) do 31. prosinca 2022. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 0% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>(b) u 2023. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 20% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>(c) u 2024. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 50% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>Također isti članak 500.a u stavku 2. Uredbe (EU) 2020/873 uvodi izuzeće od primjene odredbi iz članka 395. stavka 1. i članka 493. stavka 4. Uredbe</p>

	<p>(EU) br. 575/2013, po kojemu nadležna tijela mogu institucijama dopustiti za izloženosti iz stavka 1. sljedeća maksimalna ograničenja:</p> <p>(a) 100% osnovnoga kapitala institucije do 31. prosinca 2023.</p> <p>(b) 75% osnovnoga kapitala institucije između 1. siječnja i 31. prosinca 2024.</p> <p>(c) 50% osnovnoga kapitala institucije između 1. siječnja i 31. prosinca 2025.</p> <p>Ograničenja navedena u članku 500.a stavku 2. prvom podstavku Uredbe (EU) 2020/873, odnosno u točkama (a), (b) i (c) primjenjuju se na vrijednosti izloženosti nakon što se uzme u obzir učinak smanjenja kreditnog rizika u skladu s člancima od 399. do 403. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p> <p>Dakle, nova Uredba (EU) 2020/873 omogućuje daljnje povećano financiranje Republike Hrvatske kroz EUR obveznice na način da se takvim izloženostima do kraja 2022. godine dodijeli ponder rizika 0% uz postupno povećanje pondera do početka 2025. godine te je dopuštena povećana stopa ograničenja takvih velikih izloženosti do 100% osnovnog kapitala do kraja 2023. godine uz postupno smanjenje do zaključno kraja 2025. godine.</p> <p>Hrvatska narodna banka je Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija ("Narodne novine", br. 92/2020) primijenila nacionalnu diskreciju iz članka 500.a stavka 2. Uredbe (EU) 2020/873 u cijelosti, uvođenjem novog članka 3.a.</p>
--	--

Područje:	Članak 7. i članak 10. OVIKI
Tema:	Povezivanje Republike Hrvatske i Hrvatske narodne banke
Broj pitanja:	230
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019.
Pitanje:	Je li za potrebe formiranja grupa povezanih osoba potrebno HNB uključiti u jednu grupu povezanih osoba sa središnjom državom. U smislu članaka 7. i 10. Odluke, a uzimajući u obzir da je HNB u isključivom vlasništvu RH koja jamči za obveze HNB-a, nameće se pitanje bi li bilo potrebno formirati jednu grupu povezanih osoba u kojoj bi bili subjekti koji čine grupu središnja država i HNB (primjenjujući alternativni pristup formiranja grupe povezanih osoba sa središnjom državom).
Odgovor:	<p>Iako HNB u skladu s člankom 2. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008. i 54/2013.) ima svojstvo pravne osobe i u isključivom je vlasništvu RH, smatramo da zahtjevi iz članka 7. Odluke nisu primjenjivi na odnos središnje države u RH i HNB-a.</p> <p>Ističemo da je HNB središnja banka u RH čiji su cilj i zadaci uređeni posebnim, spomenutim Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i koja je pri ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna i neovisna. Osim toga i Ustavom Republike Hrvatske je propisano da je HNB samostalan i neovisan i o svom radu izvještava Sabor RH, stoga ne bi bilo opravdano na HNB primijeniti koncept kontrole kako je propisan člankom 7. Odluke.</p>

	Iz toga proizlazi da nije potrebno formirati grupu povezanih osoba koju bi činili središnja država u RH i HNB pri alternativnom pristupu za izloženosti prema središnjoj državi, odnosno nije potrebno odnosom kontrole povezivati središnju državu u RH i HNB u grupu povezanih osoba.
--	---

Područje:	Članak 7. OVIKI
Tema:	Procjena indikatora kontrole
Broj pitanja:	655
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019.)
Pitanje:	Ako bi kreditna institucija temeljem propisanih indikatora napravila jednu vrstu upitnika kojim bi se utvrđivala nepovezanost, odnosno povezanost osoba, da li bi u tom slučaju, takva vrsta upitnika, bila pravovaljani dokaz utvrđivanja međusobne nepovezanosti između osoba ili je uz to potrebna dodatna dokazna dokumentacija?
Odgovor:	Isključivo upitnikom kojim se traži da klijent primjerice sam definira ima li moć donošenja ključnih poslovnih odluka vezanih uz drugu pravnu osobu, te ima li moć odlučivanja o strategiji ili moć upravljanja poslovanjem druge osobe; bez procjene kreditne institucije ne bi se moglo kvalitetno procijeniti propisane indikatore. Upitnik može pomoći pri identificiranju pojedinih indikatora, ali nikako ne bi smio biti i jedini način njihovog utvrđivanja.
Broj pitanja:	753
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019.)
Pitanje:	Budući da su moć donošenja ključnih poslovnih odluka i moć upravljanja poslovanjem druge osobe propisani kao indikatori kontrole; smatra li se da članovi uprave i nadzornog odbora ispunjavaju navedene indikatore odnosno da oni predstavljaju povezane osobe sa trgovačkim društvom u kojem obnašaju navedene funkcije?
Odgovor:	Članovi uprave i nadzornog odbora iako imaju moć donošenja ključnih poslovnih odluka ne smatraju se uvijek povezanom osobom sa trgovačkim društvom u kojem obnašaju navedene funkcije već samo onda kada oni i to trgovačko društvo predstavljaju jedan rizik za kreditnu instituciju.

Područje:	Članak 8. OVIKI
Tema:	Procjena indikatora gospodarske i financijske međupovezanosti
Broj pitanja:	754
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019.)

Pitanje:	Budući da je jedan od indikatora gospodarske i financijske povezanosti i situacija kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu, čini li obrtnik kojem je znatan dio proizvodnje namijenjen velikom trgovačkom lancu grupu povezanih osoba s tim trgovačkim lancem?
Odgovor:	Osnova gospodarske povezanosti jest vjerojatnost da će zbog pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga stanja jedne osobe doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog stanja jedne ili više osoba. Kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača (u ovom primjeru obrtnika) namijenjen jednom kupcu (u vašem primjeru velikom trgovačkom lancu) potrebno je utvrditi čini li ih ta činjenica gospodarski povezanima. Ukoliko kreditna institucija zaključi da pogoršanje gospodarskog stanja velikog trgovačkog lanca može utjecati na pogoršanje gospodarskog stanja tog obrtnika potrebno ih je promatrati kao grupu povezanih osoba.

Područje:	Članak 8. OVIKI
Tema:	Procjena indikatora gospodarske i financijske međupovezanosti
Broj pitanja:	870
Datum objave odgovora:	18. svibnja 2010. (ažurirano 3. travnja 2019.)
Pitanje:	Kreditna institucija ima klijenta X koji 90 % svoje proizvodnje izvozi društvu Y sa sjedištem u EU. Je li potrebno navedene klijente povezati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik? Kreditna institucija ima i klijenta Z koji je kao glavni uvoznik ovisan o jednom dobavljaču društvu Y sa sjedištem u EU. Je li društva X i Z potrebno povezivati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik?

Odgovor:	<p>Sukladno članku 8. stavku 3. točki 4. OVIKI kreditna institucija dužna je pri utvrđivanju gospodarske i financijske međupovezanosti procijeniti i je li znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu. Ukoliko tako utvrđena gospodarska povezanost rezultira time da klijenti X i Z za kreditnu instituciju predstavljaju jedan rizik, kreditna institucija dužna je navedena društva povezati u grupu povezanih osoba. Jedan rizik predstavljaju gospodarski povezana društva kod kojih postoji velika vjerojatnost da će zbog pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga i financijskog stanja jednog društva doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga i financijskog stanja drugog društva. Iznimno, u skladu sa stavkom 2. istog članka, kreditna institucija unatoč utvrđenim indikatorima gospodarske i financijske međupovezanosti može utvrditi da osobe ne čine jedan rizik ako dokaže:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. da financijske poteškoće ili propast jedne osobe ne bi doveli do poteškoća povezanih s financiranjem ili otplatom, za drugu osobu ili 2. da je jedna osoba gospodarski ili financijski ovisna o drugoj osobi samo u ograničenoj mjeri, odnosno da ta osoba brzo može naći zamjenu za drugu osobu.
Broj pitanja:	872
Datum objave odgovora:	18. svibnja 2010. (ažurirano 3. travnja 2019.)
Pitanje:	Kreditna institucija ima klijenta koji je obrtnik, te koji ima ugovor o distribuciji samo s jednim kupcem, je li ta dva subjekta potrebno povezivati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik?
Odgovor:	Sukladno članku 8. stavku 3. točki 9. OVIKI kreditna institucija dužna je pri utvrđivanju gospodarske i financijske međupovezanosti procijeniti i imaju li pravne osobe mali broj istih klijenata, a mogućnosti pronalaženja novih klijenata su ograničene. Ukoliko tako utvrđena gospodarska povezanost rezultira time da navedeni obrtnik i njegov kupac za kreditnu instituciju predstavljaju jedan rizik, kreditna institucija dužna je navedena društva povezati u grupu povezanih osoba.

Područje:	Članak 390. stavak 6. točka a) Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Rok u kojem se kupoprodaja valute ne uključuje u izloženost
Broj pitanja:	1933
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015.
Pitanje:	Upitom se traži objašnjenje od Hrvatske narodne banke o izuzetim izloženostima u slučaju kupoprodaje valute, a prema članku 390. stavku 6. točki a) Uredbe (EU) br. 575/2013, za izloženosti nastale u redovnom roku namire ne duljem od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja.

	Računaju li se dva radna dana od dana zaključenja posla (trade date) ili se računaju od dana izvršenja plaćanja (isporuke, settlement date)?
Odgovor:	Uredba (EU) br. 575/2013 u članku 390. stavku 6. točki a) spominje rok koji nije dulji od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja/isporuke, odnosno ne referira se na datum zaključenja posla (trade date). Stoga, proizlazi da se najviše do dva radna dana od kada je izvršeno plaćanje po transakciji kupoprodaje valute u redovnom roku namire odnosno iznos transakcije ne uključuje u izloženost.

Područje:	Članak 395. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Uključivanje izloženosti prema fondovima u ukupnu izloženost prema grupi povezanih osoba
Broj pitanja:	1934
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015.
Pitanje:	U upitu se navodi da kreditna institucija utvrđuje limite, odnosno najveću dopuštenu izloženost, u poslovanju s fondovima (investicijskim i mirovinskim) prema fondovima, a samo u nekim slučajevima i prema društvima koja upravljaju tim fondovima. Zbog činjenice da društva za upravljanje fondovima nisu vlasnici udjela u fondovima kojima upravljaju, te s obzirom da se limiti odobravaju pojedinačno za fondove, ali ne i za društvo koje tim fondovima upravlja, kreditna institucija smatra da iznose limita utvrđenih prema fondovima ne bi trebala uključivati u izračun izloženosti prema grupi. U konkretnom primjeru za klijenta A (dobrovoljno mirovinsko društvo) koje upravlja s nekoliko fondova, a nije većinski vlasnik niti jednog fonda slijedom čega kreditna institucija smatra kako se izloženost koja proizlazi iz limita utvrđenih za fondove kojima upravlja društvo može izuzeti odnosno ne uključivati u iznos ukupne izloženosti koju kreditna institucija ima prema svim članicama grupe povezanih osoba s klijentom A. Traži se potvrda tumačenja da se iz ukupne izloženosti prema grupi povezanih osoba može isključiti izloženost prema fondovima.
Odgovor:	<p>Utvrđivanje ukupne izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u slučaju izloženosti u obliku udjela ili dionica u subjektima za zajednička ulaganja (CIU), sekuritizacijskih pozicija ili na temelju drugih transakcija gdje postoji izloženost prema odnosnoj imovini, okvirno je propisano člankom 390. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 575/2013 te detaljnije Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 1187/2014.</p> <p>U skladu s navedenim propisima kreditna institucija dužna je procijeniti odnosne izloženosti određene transakcije i rizike koji su inherentni strukturi same transakcije kako bi utvrdila predstavlja li sama transakcija dodatnu izloženost. Ako transakcija (primjerice fond) predstavlja dodatnu izloženost tada se izloženost prema samoj transakciji ograničava na 25% priznatoga kapitala jednako kao i izloženost prema bilo kojoj osobi ili grupi povezanih osoba kako je propisano člankom 395. Uredbe (EU) br. 575/2013. Pritom</p>

	<p>skrećemo pozornost na članak 7. Delegirane uredbe (EU) br. 1187/2014 koji definira uvjete pod kojima izloženost prema transakciji ne predstavlja dodatnu izloženost te se stoga ne uključuje u ograničenje od 25% priznatoga kapitala.</p> <p>Također je važno napomenuti da se na izloženosti prema fondu koja nije u obliku udjela ili dionica u fond već u obliku dužničkih financijskih instrumenata (primjerice, repo ugovori, krediti) ne primjenjuje princip utvrđivanja odnosnih izloženosti već se takva izloženost iskazuje kao izloženost prema fondu kao jednoj osobi koju je potrebno uključiti u izračun ograničenja od 25% priznatoga kapitala.</p> <p>Dakle, uzimajući u obzir prethodno navedeno, opravdano je da kreditna institucija postavi zasebni limit za izloženost prema fondu kao jednoj osobi i zasebni limit za grupu povezanih osoba u kojoj je društvo za upravljanje tim fondom.</p> <p>Nadalje, s obzirom na činjenicu da je za ulaganja u udjele ili dionice fondova, odnosno drugih transakcija gdje postoji odnosna imovina, osnovni princip i polazna osnova pri izračunu izloženosti za potrebe članka 395. Uredbe (EU) br. 575/2013 utvrđivanje odnosnih izloženosti, izloženost prema društvu za upravljanje fondovima i izloženost prema fondovima kojima upravlja to društvo ne povezuju se u jednu grupu povezanih osoba budući da se tek u slučaju utvrđivanja da se odnosne izloženosti fonda odnose na društvo za upravljanje one na proporcionalnoj osnovi pripisuju tom društvu i grupi s njim povezanih osoba.</p> <p>Iz svega navedenog proizlazi da kreditna institucija nije dužna iznose utvrđenih limita prema fondu kao jednoj osobi uključivati u izračun izloženosti prema grupi povezanih osoba s društvom koje upravlja tim fondom. Međutim, izloženost u obliku udjela i dionica u fondu zbog primjene principa utvrđivanja odnosnih izloženosti u pravilu se ne može isključiti iz izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba na koju se odnosne izloženosti odnose. Određene iznimke od ovog pravila propisane su Delegiranom uredbom (EU) br. 1187/2014.</p>
--	---

Područje:	Članak 399. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Tehnike smanjenja kreditnog rizika pri utvrđivanju velikih izloženosti
Broj pitanja:	60
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019.

Pitanje:	<p>U upitu se navodi da kreditna institucija kao priznatu tehniku smanjenja kreditnog rizika koristiti materijalnu kreditnu zaštitu u obliku depozita primljenog od osobe u posebnom odnosu s kreditnom institucijom odnosno od matičnog društva kreditne institucije i to u obliku sredstava deponiranih temeljem tzv. "<i>funded participation</i>" ugovora. Konkretno, postavlja se pitanje postoji li ograničenje korištenja materijalne kreditne zaštite u obliku gotovinskog pologa kao priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika u uvjetima kada je pružatelj materijalne kreditne zaštite matično društvo odnosno osoba u posebnom odnosu s kreditnom institucijom i kada se sredstva deponiraju temeljem tzv. "<i>funded participation</i>" ugovora. Gotovinski polog bio bi položen od strane matičnog društva odnosno društva koje je sukladno čl. 146. Zakona o kreditnim institucijama osoba u posebnom odnosu s kreditnom institucijom, a koristio bi se za osiguranje povrata kredita trgovačkog društva koje nije vlasnički povezano s kreditnom institucijom ili pružateljem materijalne kreditne zaštite. Polagatelj sredstava sudjeluje u preuzimanju kreditnog rizika "pro rata", odnosno smanjivanjem izloženosti s osnove plasmana osiguranog sa "<i>cash participation</i>", smanjuje se i samo participiranje u financiranju, uz zadržavanje početnog omjera podjele rizika. Također kreditna institucija smatra da u skladu s člankom 399. Uredbe (EU) br. 575/2013, može navedeni gotovinski polog, uz ispunjavanje zahtjeva za priznavanje tehnika smanjenja kreditnog rizika, koristiti za smanjenje izloženosti.</p>
Odgovor:	<p>Iz opisa transakcije proizlazi da je kreditna institucija sklopila ugovor o dugoročnom kreditu uz valutnu klauzulu s klijentom koji će jednim dijelom financirati matično društvo kreditne institucije. U tu svrhu kreditna institucija i njezino matično društvo sklopit će ugovor o sudjelovanju (engl. <i>Participation Agreement</i>) kojim će ugovoriti način i iznos financiranja kredita s klijentom, te raspodjelu rizika i koristi koji iz tog kredita proizlaze. Matično društvo kreditne institucije sudjelovat će u financiranju kredita u visini od x% ukupnog iznosa kredita te će za te potrebe uplatiti gotovinski polog. Također, matično društvo preuzimat će rizike i koristi koji proizlaze iz potraživanja po kreditu s klijentom u ekvivalentnom omjeru, odnosno preuzet će one rizike i koristi koji proizlaze iz dijela kredita koji je financiran sredstvima matičnog društva kreditne institucije. Uzimajući u obzir karakteristike cjelokupne transakcije, smatramo da se gotovinski polog matičnog društva kreditne institucije ne može smatrati financijskim kolateralom u kontekstu članaka 197. i 207. Uredbe (EU) br. 575/2013 jer svrha uplaćenog gotovinskog pologa neće biti zaštita od kreditnog rizika koji proizlazi iz kredita prema klijentu, već financiranje dijela tog kredita.</p> <p>Međutim, predlaže se da kreditna institucija utvrdi, odnosno preispita računovodstveni tretman cjelokupne transakcije u kontekstu priznavanja imovine i obveza u skladu s Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 9 Financijski instrumenti (u daljnjem tekstu: IFRS 9). Korisno je naglasiti da ako kreditna institucija utvrdi da u skladu s IFRS-om 9 cjelokupni iznos potraživanja po kreditu treba priznati u svojoj bilanci kao imovinu i gotovinski polog matičnog društva kao obvezu, predmetni gotovinski polog ne može se priznati kao financijski kolateral u skladu s</p>

	<p>člankom 197. Uredbe (EU) br. 575/2013, kao što prethodno navedeno. S druge strane, ako kreditna institucija utvrdi da gotovinski polog i ekvivalentan dio potraživanja po kreditu ne treba priznavati kao svoju obvezu i imovinu, respektivno, tada taj dio potraživanja po kreditu neće biti predmet iskazivanja pri utvrđivanju velikih izloženosti u skladu s člankom 389. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p> <p>Na kraju u vezi pitanja je li dopušteno kao financijski kolateral primiti gotovinski polog od osobe koja je povezana s kreditnom institucijom. Smatramo da ta činjenica nije relevantna ni u ovom slučaju, ali ni općenito u drugim slučajevima u kojima se gotovinski polog koristi kao tehnika smanjenja kreditnog rizika jer je priroda tog instrumenta takva da nije bitno je li davatelj gotovinskog pologa osoba povezana s kreditnom institucijom ili ne, nasuprot instrumentima u obliku vrijednosnih papira za koje je taj uvjet jasno propisan u članku 207. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013).</p>
--	---

Područje:	Članak 400. stavak 1. točke c) i d) Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Izuzeće izloženosti osigurane jamstvima
Broj pitanja:	1935
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015. (ažurirano 3. travnja 2019.)
Pitanje:	Može li se policia osiguranja kredita priznati kao instrument zaštite temeljem koje se imovina koju pokriva može izuzeti od primjene članka 395. Uredbe (EU) br. 575/2013, a sukladno članku 400. Uredbe (EU) br. 575/2013?
Odgovor:	Na izloženost kreditne institucije osiguranu policom osiguranja kredita koja ispunjava uvjete za priznavanje (članci 201., 213. i 215. Uredbe (EU) br. 575/2013), može se primijeniti izuzeće iz članka 400. stavka 1. točke c) i d) Uredbe (EU) br. 575/2013. Pritom je potrebno voditi računa i o uvjetu iz spomenutih točaka c) i d) da se neosiguranim potraživanjima prema davatelju jamstva može dodijeliti ponder rizika 0% u skladu s dijelom trećim, glavom II, poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013. Primjerice, iznos izuzeća može činiti onaj dio izloženosti kojemu se dodjeljuje ponder rizika 0% nakon primjene nematerijalne kreditne zaštite pri čemu treba voditi računa i o valuti u kojoj je zaštita nominirana (članak 114. stavak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013).

Područje:	Članak 402. stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Izloženosti osigurane stambenim nekretninama
Broj pitanja:	1835
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015. – ažurirano 14. travnja 2021.

Pitanje:	Može li se sukladno članku 402. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koristiti mogućnost smanjenja izloženosti za izloženosti osigurane stambenim nekretninama koje nose ponder rizika 35%.
Odgovor:	<p>Sukladno navedenom članku, pri izračunu vrijednosti izloženosti za potrebe izračunavanja ograničenja velikih izloženosti (članak 395. Uredbe (EU) br. 575/2013) institucija može, osim ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, smanjiti vrijednost izloženosti ili dijela izloženosti koji je u skladu s člankom 125. stavkom 1. uključen u kategoriju izloženosti koje su u potpunosti osigurane nekretninama, odnosno koji odgovara svim uvjetima potrebnim za raspoređivanje u tu kategoriju. Izloženost se za potrebe izračuna velikih izloženosti može smanjiti za založeni iznos tržišne, ali najviše za 50% tržišne vrijednosti nekretnine, pod uvjetom da su zadovoljeni svi propisani uvjeti. Jedan od propisanih uvjeta je i da nadležno imenovano tijelo države članice nije u skladu s člankom 124. stavkom 2. odredilo ponder rizika veći od 35 % za izloženosti ili dijelove izloženosti osigurane stambenim nekretninama.</p> <p>Budući da je Hrvatska narodna banka Odlukom o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva (Narodne novine, br. 160/2013., 140/2015., 113/2016., 87/2018.) propisala strože kriterije primjene pondera rizika od 35% na izloženosti osigurane stambenim nekretninama u Republici Hrvatskoj, čime se svim ostalim izloženostima koje su osigurane stambenim nekretninama, a koje ne zadovoljavaju te strože uvjete, dodjeljuju viši ponderi rizika, kreditna institucija može mogla je, do 28. prosinca 2020., za potrebe članka 402. smanjiti samo one izloženosti koje zadovoljavaju te strože kriterije, te su sukladno pitanju uvrštene u te kategorije izloženosti.</p> <p>Od 29. prosinca 2020., odnosno od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, br. 146/2020), kreditna institucija, sukladno odredbama članka 145.b., ne može pri izračunu vrijednosti izloženosti za potrebe članka 395. Uredbe (EU) br. 575/2013 umanjiti vrijednost izloženosti ili dijela izloženosti koja je, u potpunosti osigurana stambenim ili poslovnim nekretninama za založeni iznos tržišne ili hipotekarne vrijednosti dotične nekretnine.</p>